

Actualment hi treballen més de 300 persones. Una gran part dels professionals (metges forenses i personal administratiu i de suport) són funcionaris dels cossos estatals al servei de l'Administració de justícia, als quals no s'aplica directament tota la normativa i règim jurídic del personal de la Generalitat de Catalunya, sinó la pròpia del personal al servei de l'Administració de justícia.

Una de les preocupacions que han anat sorgint, a mesura que l'Institut ha anat creixent i se n'ha consolidat el funcionament, és la necessitat de dotar-lo d'un codi ètic específic, més enllà dels valors comuns i transversals al servei públic que s'estableixen al **Codi ètic del servei públic de Catalunya**. Aquest codi específic vol tenir un propòsit tant de caràcter intern, com a eina que permeti definir els principis i valors que han d'orientar la tasca del personal que hi treballa, fomentant les bones pràctiques i reforçant la qualitat del servei públic que es presta, com també extern, perquè com a organisme públic al servei de l'Administració de justícia sigui reconegut per la qualitat, integritat i excel·lència de l'activitat que du a terme.

Tot i que la majoria dels professionals que treballen a l'IMLCFC, distribuïts per tot el territori de Catalunya, fan majoritàriament funcions i tasques d'elaboració d'informes pericials (metges forenses, psicòlegs, químics...), el Codi ètic no s'ha previst només per a aquests professionals, sinó que s'ha volgut que explicités els principis i valors comuns que volen i han de seguir tots i cadascun dels diferents col·lectius que l'integren (també el personal tècnic de laboratori, el personal tècnic d'anatomia patològica i el personal de suport administratiu, tant de cossos de l'Administració de justícia com de la Generalitat de Catalunya).

La proposta de codi ètic es va iniciar cap al mes de maig de 2023, sota l'impuls de la direcció de l'Institut, i per elaborar-lo s'ha comptat amb la col·laboració del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del Departament de Justícia, Drets i Memòria, que va posar mitjans i recursos per a la creació d'un grup de treball en el qual es poguessin integrar assessors externs (com un professor de bioètica de la Universitat de Vic), i l'acompanyament de la (DGBGIQD).

Van formar part del grup de treball deu persones: vuit en representació de diferents col·lectius de l'Institut, entre les quals m'incloc, juntament amb quatre metges forenses, un tècnic superior, una psicòloga, una tècnica especialista en patologia forense i un auxiliar judicial de l'Administració de justícia; un tècnic superior de la DGBGIQD, i el professor de bioètica.

El punt de partida va ser un qüestionari remès el mes de juny de 2023 a tot el personal de l'IMLCFC (285 persones en aquells moments), per respondre de manera anònima i en forma de resposta oberta. En aquest qüestionari es preguntava sobre la valoració de la utilitat del projecte, la valoració d'una proposta de redacció de la missió de l'IMLCFC –sobre la qual es podien fer observacions i propostes de modificació–, la indicació dels cinc valors més importants que haurien de caracteritzar l'IMLCFC i també es demanava que es redactessin dos casos significatius en què diferents valors haguessin entrat en conflicte.

El qüestionari va obtenir resposta del 29,5 % de la plantilla (84 persones). A partir de les respostes rebudes, el grup de treball va començar a analitzar-les i les va agrupar per conceptes similars o de proximitat de significat. Després de diverses reunions del grup de treball, es va acordar establir un format de presentació del codi ètic molt orientat a propostes pràctiques, que definís la missió de

l'IMLCFC, establís i descrivís els valors compartits i identifiqués les conductes derivades que cal promoure i les que cal evitar.

A finals de gener de 2024 es va traslladar a tot el personal de l'IMLCFC el document elaborat pel grup de treball, que incorporava una definició de la missió de l'IMLCFC, els principis rectors i els set valors principals proposats (responsabilitat professional i perspectiva ètica; imparcialitat i independència; reconeixement i tracte digne; respecte a l'autonomia; confidencialitat i respecte a la intimitat; col·laboració, i transparència) i les conductes que calia promoure i evitar de cadascun d'aquests valors, perquè es formulessin les observacions i alegacions que s'estimessin oportunes. En aquesta nova consulta es van rebre aportacions escrites que el grup de treball va revisar i debatre a fons; algunes d'aquestes aportacions van ser de gran nivell, fet que va comportar haver de canviar alguna conducta, la terminologia utilitzada o bé revisar la definició d'algun valor.

El document final del grup de treball, redactat a finals de febrer de 2024, ha estat objecte de revisió per part de la Secretaria per a l'Administració de Justícia –de la qual depèn l'Institut–, que l'ha validat, i es va presentar en una reunió de treball dels directors dels instituts de medicina legal i ciències forenses de tot l'Estat que es va celebrar a Tarragona el 25 d'abril. L'Institut és el primer institut forense de tot l'Estat que disposa d'un codi ètic. L'actual Reglament estatal dels instituts de medicina legal i ciències forenses, aprovat pel **Reial decret 144/2023, de 28 de febrer**, estableix a l'article 17.8 que les unitats de valoració forense integral han de disposar d'un codi ètic i de bones pràctiques, si bé encara està pendent de desenvolupament als diferents reglaments de cada institut.

Finalment, el document del **Codi ètic** ha estat aprovat pel Consell de Direcció de l'IMLCFC, òrgan assessor de la direcció, en reunió de 30 de maig de 2024.

Els principis rectors que guien els objectius de l'Institut, recollits al Codi ètic, són:

- La qualitat científica i la millora professional constant.
- La promoció del bé comú.
- El respecte als drets humans.
- La perspectiva de gènere.

I els valors que comparteixen els professionals de l'IMLCFC, per a cadascun dels quals es desenvolupen unes conductes que cal promoure i unes altres conductes que cal evitar, són:

- Responsabilitat social i perspectiva ètica.
- Imparcialitat i independència.
- Reconeixement i tracte digne.
- Respects a l'autonomia.

- Confidencialitat i respecte a la intimitat.
- Transparència.

Un cop validat i aprovat el document final, comença una nova etapa que té com a objectiu la seva màxima difusió entre el personal de l'IMLCFC i la seva assumpció en tots els principis i conductes que s'hi indiquen.

Paral·lelament a l'elaboració del Codi ètic, s'estava tramitant el projecte de decret de nou reglament de l'IMLCFC, en el qual ja es feien previsions sobre el Codi ètic.

Recentment, ha estat aprovat el **Decret 114/2024, de 18 de juny, pel qual s'aprova el Reglament de l'IMLCFC** (DOGC núm. 9188, de 20.06.2024), que deroga el Reglament anterior, de 2006 i modificat el 2016, i que inclou, entre altres novetats, el Comitè d'Ètica de l'IMLCFC.

Efectivament, l'article 45 d'aquest Reglament crea el Comitè d'Ètica de l'IMLCFC amb l'objecte de fer el seguiment del Codi ètic. Entre les funcions del Comitè hi ha la de promoure la difusió, sensibilització i formació al personal, i resoldre els dubtes que es puguin plantejar respecte de la seva interpretació i aplicació; vetllar per l'adhesió i el compliment dels valors del Codi ètic, i resoldre i emetre recomanacions relatives a dubtes, conflictes o actuacions controvertides, entre d'altres.

El Comitè estarà format per tres persones de l'Institut, una amb funcions de presidència i dos vocals, designades pel Consell de Direcció, per un període de tres anys, i les funcions de secretaria les exercirà qui ocupi el càrrec de la Gerència de l'Institut.

Un cop aprovat el Codi ètic, que és pioner en l'àmbit dels instituts de medicina legal i ciències forenses, queden els importants reptes de difondre'l, aconseguir que tot el personal l'interioritzi i l'apliqui, posar en funcionament el Comitè d'Ètica, gestionar els dubtes i dilemes ètics que es vagin plantejant i anar avançant en la seva adaptació i actualització.

Daniel Castaño García

Gerent de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya

» ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA, CENTRE D'ESTUDIS JURÍDICS I FORMACIÓ ESPECIALITZADA, DEPARTAMENT DE JUSTÍCIA, DIRECCIÓ GENERAL DE BON GOVERN, DRETS I MEMÒRIA, INNOVACIÓ I QUALITAT DEMOCRÀTIQUES, INSTITUT DE MEDICINA LEGAL I CIÈNCIES FORENSES DE CATALUNYA (IMLCFC)

ENTRADA PRÈVIA

Donant resposta des de la Finestreta Única Empresarial a 10 queixes freqüents d'empreses i professionals – Loli Triviño Villaverde